

**TA'LIM MADANIYATINI SHAKLLANTIRISHNING USTUVOR
YO'NALISHLARI***Elmuradova Surayyo Abdijalilovna**SamDCHTI assistent o'qituvchisi.*90.605.77.17 elmurodovasurayyob@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu maqolada jamiyat taraqqiyotida ilm-fanning ahamiyati, ta'lim madaniyatini shakllantirishning muhim omillari, madaniyatning ta'limga ta'siri kabi masalalar yoritilgan.

Kalit so'zlar: ijodiy fikrlash, tanqidiy fikrlash, o'z-o'zini nazorat qilish, shakllantirish, erkin ijod.

Абстрактный. В данной статье освещается значение науки в развитии общества, важные факторы формирования образовательной культуры, влияние культуры на образование.

Ключевые слова: творческое мышление, критическое мышление, самоконтроль, образование, свободное творчество.

Abstract. This article highlights the importance of science in the development of society, important factors in the formation of educational culture, and the influence of culture on education.

Key words: creative thinking, critical thinking, self-control, formation, free creativity.

Har qanday maqsad va islohotlar natijadorligiga ilm-fan bilan yetib boriladi. U qayerda rivojlanmasin, paydo bo'lmasin, jahon taraqqiyotiga o'z ta'sirini o'tkazmasdan qolmaydi. Buni rivojlangan davlatlar yuksalishida ilm-fan asosiy omil vazifasini o'tayotganidan ham ko'rish mumkin.

Ta'lim odamlarning turmush imkoniyatlarini oshirish uchun poydevor qo'yadigan muhim vosita sifatida qaraladi. Madaniyat dunyoni qanday idrok etishimizni, jamiyatimizni qanday talqin qilishimizni va bir-birimiz bilan qanday gaplashishimiz va qanday harakat qilishimizni o'z ichiga oladi. Natijada, madaniyat ta'limga, uning o'rganish va o'qitish uslublariga kuchli ta'sir ko'rsatadi.

Ta'lim madaniyatini shakllantirishning 3 ta muhim omili:

- malakali o'qituvchilar jamoasini shakllantirish;
- yuqori sifatli o'quv vositalaridan foydalanish va kasbiy rivojlanishni ta'minlash;
- xavfsiz va qo'llab-quvvatlovchi sifatli ta'lim muhitini yaratish.

Madaniyatning ta'limga ta'sir qilishining ko'plab usullari mavjud. Buning aniq usullaridan biri bu sinfda ishlatiladigan tildir. Agar o'quvchilar o'zlarining birinchi

tillarida o'qitilmasa, ular materialni tushunishda qiyinchiliklarga duch kelishlari mumkin. Yana bir yo'l - o'quv dasturida o'tilgan mavzular orqali.

Madaniyat, shuningdek, o'qituvchilarning o'quvchilar bilan o'zaro munosabati orqali ta'limga ta'sir qilishi mumkin. Ba'zi sinflarda o'qituvchilar juda avtoritardir. Boshqalarida ular ko'proq hamkorlikka yondashadilar. Bu jihat o'quvchilar o'rganishiga va ularning o'qituvchilariga qanday munosabatda bo'lishlariga ta'sir qilishi mumkin. Oxir oqibat, madaniyat o'quv jarayonini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi.

Madaniyat va ta'lim bir-biridan ajralib turadi va ular bir tanganing ikki tomoni sifatida qaraladi. Har bir insoniyat jamiyati madaniy ta'limga oid bilimlarni oshirishga ko'p vaqt va resurslarni ajratadi. Ta'lim sohasida madaniyatni e'tirof etish ta'limning umumiy tizimini boyitishga yordam beradi.

Madaniyat va ta'lim bir-biridan ajralib turadi va ular bir tanganing ikki tomoni sifatida qaraladi. Har bir insoniyat jamiyati madaniy ta'limga oid bilimlarni oshirishga ko'p vaqt va resurslarni ajratadi. Ta'lim sohasida madaniyatni e'tirof etish ta'limning umumiy tizimini boyitishga yordam beradi.

Madaniy tarbiya insonga axloq va axloqiy fazilatlarini amalga oshirish imkonini beradi. Shaxslar madaniy ta'limga ega bo'lganda, ular boshqa g'oyalar, qadriyatlar, me'yorlar, qarashlar va istiqbollarni tan olishlari mumkin. Qachonki ular ijobiy nuqtai nazarni shakllantirsa va ular o'zlari uchun foydali bo'lishini his qilsalar, ular madaniyatlarni qadrlashadi. Inson madaniyatli bo'lsa, u ta'limni eng muhim narsa deb biladi. Madaniyatli insonlar o'z mehnat vazifalarini sidqidildan bajarishga yetarlicha e'tibor beradigan shaxslardir. Ular mehnatsevarlik, topqirlik va solihlik fazilatlarini singdiradilar. Ular halollik, rostlik va solihlik nuqtai nazaridan ogohlikka ega. Ular o'z xonadonlarida ham, tashqarisida ham boshqa odamlar bilan xushmuomalalik bilan muomala qilishadi. Ular o'z vazifalari va funktsiyalarini samarali tarzda amalga oshiradilar. Buning uchun shuni aytish mumkinki, shaxslar ushbu omillarni tan olganlarida, ular nafaqat o'zlarining orzu qilgan maqsadlariga erisha oladilar, balki boshqa shaxslar tomonidan ham minnatdorchilikka ega bo'ladilar.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Elmuradova S.A. Ta'lim samaradorligini oshirishning ijtimoiy-falsafiy omillari. PEDAGOGS. Internatioanl research journal. SJIF: 4.995, Volume-9, Issue-2, ISSN:2181-3027., May-2022.
1. [Elmuradova S.A.](#) Ta'lim madaniyati: shakllanish va rivojlanishning falsafiy metodologik asoslari. PEDAGOGS international research journal. – ISSN 2181-3027, www.pedagoglar.uz, Volume 9, Issue 2, SJIF 4.995, May–2022, -B. 115-117.
2. Elmuradova S.A. Rivojlangan xorijiy mamlakatlar oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifatini nazorat qilish va boshqarish tajribalari. SamDU.– Samarqand, 2022. - №4 (134), - B 157-163.